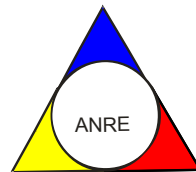

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE
REGLEMENTARE ÎN DOMENIUL ENERGIEI**

Raport anual al Autorității Naționale de Reglementare în domeniul Energiei privind determinarea prețurilor și tarifelor reglementate

1 noiembrie 2012

CUPRINS

1	Introducere.....	3
2	Evoluția prețurilor reglementate în perioada 2011-2013	7
	A. Energie electrică.....	7
	B. Gaze naturale.....	23

1 Introducere

Acest document constituie raportul realizat de Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei - ANRE în vederea îndeplinirii obligațiilor de raportare cuprinse în prevederile art. 1, alin. (7), din Legea nr. 160 /2012 pentru aprobarea OUG nr. 33 /2007 privind organizarea și funcționarea ANRE, publicată în Monitorul Oficial în data de 3 octombrie a.c.

Principala misiune a ANRE constă în elaborarea, aprobarea și monitorizarea aplicării ansamblului de reglementări obligatorii la nivel național, necesar funcționării sectorului și pieței energiei electrice, termice și a gazelor naturale, în condiții de eficiență, concurență, transparență și protecție a consumatorilor, precum și de a implementa și monitoriza măsurile de eficiență energetică la nivel național și de a promova utilizarea la consumatorii finali a surselor regenerabile de energie.

Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei – ANRE și-a desfășurat activitatea în baza atribuțiilor stabilite de Legea nr. 13/2007 privind energia electrică cu modificările și completările ulterioare, de Legea gazelor nr. 351/2004, cu modificările și completările ulterioare, a Ordonanței Guvernului nr.22/2008 privind eficiența energetică și promovarea la consumatorii finali a surselor regenerabile de energie, precum și a Regulamentului de organizare și funcționare a instituției, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 1428/2009.

În semestrul II, 2012 România a adoptat cadrul legislativ pentru transpunerea integrală a prevederilor celui de al treilea pachet energetic al Uniunii Europene, respectiv, Legea energiei electrice și a gazelor naturale nr.123/2012 și Legea nr. 160/2012 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 33/2007 privind organizarea și funcționarea ANRE.

Principalele elemente de noutate ale **Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012**, publicată în Monitorul Oficial nr.485/16.07.2012, se referă la:

o **Alegerea modelului de separare a operatorului de transport și sistem.** România a ales modalitatea „operator de sistem independent”(ISO), atât pentru sectorul gazelor naturale cât și pentru cel al energiei electrice, în condițiile în care rețelele de transport sunt proprietate publică a statului. Acest model permite certificarea operatorului de transport și sistem cu respectarea prevederilor comunitare, concomitent cu păstrarea regimului juridic de proprietate existent, asigurând în același timp, o separare efectivă a intereselor legate de transport față de cele legate de producere și furnizare,

o **Renunțarea la tarifele reglementate pentru consumatorii finali și dezvoltarea piețelor concurențiale de energie electrică și gaze naturale.** Se prevede renunțarea etapizată la tarife reglementate pentru clienții noncasnici respectiv casnici, în condițiile asigurării suportabilității acestei măsuri de către clienții finali. A fost inclus în lege și principiul „non-reversibilității” la tarife reglementate a unui consumator odată ce a optat pentru piața concurențială,

o **Protecția consumatorilor.** Se dispune înființarea unor Comisii de soluționare a disputelor pe piețele angro și cu amănuntul, ca organisme independente extrajudiciare, organizate în cadrul ANRE. În același sens, este stipulat și dreptul clienților finali de energie

electrică de a apela la serviciile unui mediator, în conformitate cu prevederile Legii nr. 192/2006 privind medierea și organizarea profesiei de mediator, cu modificările și completările ulterioare,

o **Consolidarea piețelor concurențiale de energie electrică și gaze naturale** prin creșterea transparenței, implementarea de noi platforme de tranzacționare în sectorul gazelor naturale, reglementarea activității operatorului de piață.

Principalele elementele de noutate ale **Legii nr. 160/2012**, publicată în Monitorul Oficial nr. 685/03.10.2012, conferă autorității de reglementare statutul de autoritate administrativă autonomă, cu personalitate juridică, aflată sub control parlamentar. Finanțarea ANRE este asigurată integral din venituri proprii, instituția fiind independentă decizional, organizatoric și funcțional. În acest mod noua lege asigură un statut clar de independență și autonomie pentru autoritatea de reglementare în domeniul energiei electrice - ANRE, în acord cu prevederile Directivelor europene.

Pentru aprobarea reglementărilor în sectorul energiei electrice, termice și al gazelor naturale s-a constituit un comitet de reglementare format din 7 membri inclusiv președintele și cei doi vicepreședinți. În Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 719 din 23 octombrie 2012 a fost publicată **Hotărârea Parlamentului României nr. 42 privind numirea membrilor Comitetului de Reglementare al ANRE, cu nominalizarea funcțiilor**. Aspectul de noutate introdus de lege constă în numirea și revocarea membrilor comitetului de reglementare de către Parlament în ședință comună a celor două Camere. Durata mandatului membrilor comitetului de reglementare este de 5 ani, aceștia putând fi reînvestiți cel mult o dată. La numirea primului comitet, un vicepreședinte și 2 membri vor avea un mandat de 2 ani și jumătate, stabilit prin hotărârea Parlamentului de numire în funcție.

Sunt precizate criteriile de selecție pentru membrii comitetului și condițiile de încetare ale mandatului acestora.

Consiliul Consultativ al ANRE este completat cu încă doi membri și anume un reprezentant din partea Consiliului Concurenței și un reprezentant din partea Autorității Naționale pentru Protecția Consumatorilor -ANPC.

Atribuțiile și competențele ANRE au fost de asemenea completate, principalele prevederi suplimentare fiind legate de un rol crescut al autorității în promovarea piețelor concurențiale de energie și gaze naturale, piețelor regionale de energie în sprijinul realizării pieței interne europene de energie și dezvoltarea cooperării cu autorități de reglementare din statele membre, în facilitarea accesului la rețea și dezvoltarea unui sistem energetic național sigur, fiabil, sustenabil și eficient, orientat către consumator.

Referitor la **prețurile și tarifele reglementate**, menționăm că încă din vara anului 2009, Comisia Europeană a demarat procesul de punere în întârziere împotriva României pentru nerespectarea prevederilor art.3 alin.(1) coroborat cu art.3 alin. (2) din Directiva 2009/72/CE privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice și de abrogare a Directivei 2003/54/CE respectiv art. 3 alin. (1) coroborat cu art. 3 alin. (2) din Directiva 2009/73/CE privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE. Concret, ceea ce se reproșa României era menținerea prețurilor/tarifelor reglementate la consumatorii finali, în special la cei noncasnici.

Cerința privind eliminarea prețurilor reglementate pentru consumatorii noncasnici și casnici atât în sectorul energiei electrice cât și în cel al gazelor naturale se regăsește și în cadrul Memorandumului de Înțelegere semnat cu Comisia Europeană și în Scrisorile de Intenție semnate cu Fondul Monetar Internațional, parte integrantă a Acordului de Înțelegere de tip Preventiv semnat cu FMI și Comisia Europeană.

În baza studiilor efectuate referitoare la evaluarea impactului acestei măsuri asupra consumatorilor finali, autoritățile române au propus o abordare graduală a procesului, acesta urmând să se desfășoare în perioada 2012/2013- 2017/2018.

Procesul de eliminare treptată a tarifelor/prețurilor reglementate a fost preluat și de prevederile **Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012**.

Calendarul de eliminare a **tarifelor reglementate pentru furnizarea energiei electrice la consumatorii finali** a fost aprobat prin Memorandum al Guvernului în luna martie 2012. Procesul de eliminare treptată a tarifelor reglementate începe la data de **1 septembrie 2012** pentru clienții noncasnici, respectiv la data de **1 iulie 2013** pentru clienții casnici și se finalizează la **31 decembrie 2013** pentru clienții noncasnici și respectiv **31 decembrie 2017** pentru clienții casnici.

O primă etapă a acestui calendar a fost deja parcursă. Astfel, începând cu **1 septembrie a.c.** cantitatea de energie electrică din contractele reglementate ale consumatorilor noncasnici a fost redusă cu 15% până la 18%. Agenții economici vor trebui să-și completeze necesarul de energie electrică cu achiziții de pe piața liberă de energie. În acest context, la nivelul operatorului de piață se desfășoară acțiuni de îmbunătățire a mediului de tranzacționare existent prin dezvoltarea de platforme de tranzacționare dedicate marilor consumatori industriali și încheierii de contracte bilaterale pe termen lung.

De asemenea, în cazul agenților economici, tarifele practicate pentru **Componenta de piață concurențială** vor fi evidențiate distinct în factură, aceste tarife fiind în prealabil avizate de ANRE. Primele tarife valabile pentru perioada 1 septembrie – 31 octombrie 2012 sunt publicate pe pagina de Internet a ANRE.

În **sectorul gazelor naturale**, pentru a se încadra în prevederile legislației comunitare și pentru îndeplinirea angajamentelor asumate în cadrul negocierilor cu FMI, Guvernul României a aprobat prin memorandum, în luna iunie 2012, calendarul de eliminare a prețurilor reglementate pentru consumatorii finali. Acesta prevede:

- eliminarea prețurilor reglementate până la **31 decembrie 2014** pentru **consumatorii finali noncasnici** (cu excepția cazului în care la această dată se constată existența unei diferențe semnificative între prețul de comercializare a producției interne și prețul european de import care ar putea periclita stabilitatea pieței, situație în care termenul se prelungește până la 31 decembrie 2015). Procesul va începe la 1 decembrie 2012,
- eliminarea prețurilor reglementate până la **31 decembrie 2018** pentru **consumatorii casnici**, procesul urmând să înceapă de la **1 iulie 2013**,
- creșterea graduală a prețului de comercializare pe piața românească a producției interne de gaze naturale în raport cu prețul de comercializare pe piața românească a gazelor naturale din import.

Ultima misiune a FMI în România a apreciat că implementarea fermă a realinierii prețurilor utilizatorilor finali la gaze naturale și energie electrică cu nivelul costurilor este o măsură crucială pentru stimularea eficienței energetice, deblocarea investițiilor mari necesare pentru

extinderea producției interne și îmbunătățirea infrastructurii, precum și majorarea veniturilor statului.

Ca urmare a măsurilor luate privind eliminarea treptată a prețurilor reglementate, aplicării prevederilor Regulamentului 1228/2003/CE și adoptarea Legii 123/2012, Comisia Europeană a aprobat în ultima săptămână din luna septembrie a.c. clasarea cauzelor de punere în întârziere pentru România în cazul Directivelor 54/2003/CE, 55/2003/CE și Regulamentului 1228/2003/CE.

În vederea diminuării impactului negativ asupra consumatorilor a procesului de eliminare a tarifelor/prețurilor reglementate, în cadrul memorandumurilor aprobate de Guvern, au fost propuse o serie de măsuri printre care: identificarea consumatorilor vulnerabili, asigurarea unor subvenții directe acestora, intensificarea activității furnizorilor de informare a consumatorilor cu privire la procesul de liberalizare a pieței, revederea prevederilor privind schimbarea furnizorului.

Clienții vulnerabili vor fi principalii beneficiari ai ajutoarelor sociale avute în vedere în procesul de renunțare treptată la prețurile/tarifele reglementate.

Legea energiei electrice și gazelor naturale nr.123/2012 definește „*clientul vulnerabil*” ca fiind clientul final aparținând unei **categorii de clienți casnici** care, din motive de vârstă, sănătate sau venituri reduse, se află în risc de marginalizare socială, și care, pentru prevenirea acestui risc, beneficiază de măsuri de protecție socială, inclusiv de natură financiară. Măsurile de protecție socială, precum și criteriile de eligibilitate pentru acestea se stabilesc prin acte normative.

Stabilirea categoriilor de clienți vulnerabili și a modalităților de protejare a acestora la nivel național cât și promovarea legislației privind implementarea măsurilor de protecție de natură financiară a clienților vulnerabili se află în lucru, constituind unul din subiectele negocierilor cu FMI, CE și Banca Mondială.

Pentru continuarea procesului de armonizare și implementare a legislației secundare adecvate dezvoltării unei piețe interne de energie, ANRE va urmări în continuare aplicarea celor mai bune practici europene în domeniu, adaptate la specificul național, în cadrul unui proces consultativ obligatoriu la nivelul transparenței decizionale.

2 Evoluția prețurilor reglementate în perioada 2011-2013

A. Energie electrică

a. *Legislația secundară aplicată pentru determinarea prețurilor și tarifelor reglementate*

Prețuri și cantități reglementate pentru producerea energiei electrice

Stabilirea prețurilor și cantităților reglementate pentru producerea energiei electrice pentru producătorii de energie electrică se realizează cu aplicarea, în principal, a următoarelor reglementări:

1. Hotărârea Guvernului nr. 1.215/2009 privind stabilirea criteriilor și a condițiilor necesare implementării schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării de înaltă eficiență pe baza cererii de energie termică utilă
2. Ord. 3 /2010 privind Metodologia de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență
3. Ord. 23 /2010 pentru aprobarea Regulamentului de calificare a producției de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență de verificare și monitorizare a consumului de combustibil și a produștiilor de energie electrică și energie termică utilă în cogenerare de înaltă eficiență
4. Ord. 26 /2010 pentru aprobarea Procedurii de avizare a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare
5. Ord. 36 /2010 privind modificarea Metodologiei de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență
6. Ord. 37 /2010 privind aprobarea prețului de referință pentru energia electrică și a prețurilor reglementate pentru energia electrică practicate de producătorii de energie electrică și termică în cogenerare care beneficiază de schema de sprijin conform prevederilor HG nr. 1215/2009
7. Ord. 9 /2011 pentru aprobarea Regulamentului privind stabilirea modului de colectare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și de plată a bonusului pentru energia electrică produsă în cogenerare de înaltă eficiență
8. Ord. 10 /2011 pentru aprobarea Metodologiei de determinare și monitorizare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență
9. Ord. 12 /2011 pentru aprobarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență și a unor prevederi privind modul de facturare al acesteia
10. Ord. 17 /2011 de modificare a Ord. 3 /2010 - Metodologia de stabilire și ajustare a prețurilor pentru energia electrică și termică produsă și livrată din centrale de cogenerare ce beneficiază de schema de sprijin, respectiv a bonusului pentru cogenerarea de înaltă eficiență
11. Ord. 18 /2011 privind aprobarea valorilor bonusurilor de referință pentru energia electrică și a prețurilor de referință pentru energia termică produsă și livrată din centrale de cogenerare de înaltă eficiență.
12. Ord. 20 /2011 privind aprobarea unor contracte cadru pentru cogenerarea de înaltă eficiență - Contract cadru între Administratorul schemei de sprijin și platitorul de contribuție pentru colectarea contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență
- Contract cadru între producătorul de energie electrică în cogenerare de înaltă eficiență și

- administratorul schemei de sprijin pentru plata bonusului si restituirea supracompensarii/bonusului
13. Ord. 33 /2011 de aprobare a Metodologiei de monitorizare si raportare privind schema de sprijin pentru promovarea cogenerarii bazate pe cererea de energie termica utila
  14. Ord. 46 /2011 privind modificarea si completarea Procedurii de avizare a proiectelor noi sau de re tehnologizare ale centralelor de cogenerare
  15. Ord. 49 /2011 pentru aprobarea pretului de referinta al energiei electrice si a preturilor reglementate pentru energia electrica, practicate in anul 2012 de producatorii de energie electrica si termica in cogenerare, care beneficiaza de schema de sprijin
  16. Ord. 27 /2012 privind modificarea art.1 din Ord.12 /2011 pentru aprobarea contributiei pentru cogenerarea de inalta eficienta si a unor prevederi privind modul de facturare a acesteia
  17. Ord. 57 /2008 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a preturilor si a cantitatilor de energie electrica vandute de producatori pe baza de contracte reglementate si a preturilor pentru energia termica
  18. Ord. 8 /2010 pentru completarea Ord 57 /2008 privind Metodologia de stabilire a preturilor si a cantitatilor de energie electrica vandute de producatori pe baza de contracte reglementate si a preturilor pentru energia termica livrata din centrale cu grupuri de cogenerare
  19. Decizia 1007 /2006 pentru aprobarea Procedurii de modificare a cantitatilor de energie electrica din contractele reglementate de vanzare - cumparare incheiate intre producatori si furnizorii consumatorilor captivi
  20. Ord. 30 /2012 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a preturilor si tarifelor la consumatorii finali care nu uzeaza de dreptul de eligibilitate
  21. Ord. 117/2008 pentru aprobarea Metodologiei privind raportarea informatiilor referitoare la consumatorii de energie electrica

Serviciul de transport al energiei electrice

1. Ord. ANRE nr. 60/2007 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice
2. Ord ANRE nr. 20/13.07.2007 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de sistem cu modificarile ulterioare
3. Ord ANRE 17/2010 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor reglementate practicate de operatorii pietelor centralizate din sectorul energiei electrice

Serviciul de distribuție al energiei electrice

Stabilirea tarifelor specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de operatorii principali de distribuție a energiei electrice se realizează cu aplicarea, în principal, a următoarelor reglementări:

1. Ord. ANRE nr. 39/2007 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice cu modificările și completările ulterioare;
2. Ord. ANRE nr. 58/2005 pentru aprobarea Metodologia de recunoaștere de către ANRE a costurilor cu pierderi din creanțe și debitori diverși pentru stabilirea tarifelor de distribuție;
3. Ord. ANRE 10/2006 pentru aprobarea Procedurii pentru stabilirea diferenței de venituri reglementate, în condițiile limitării reglementate a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice cu modificările și completările ulterioare;

4. Ord. ANRE 30/2006 pentru aprobarea valorilor maxime ale tarifelor specifice de distribuție a energiei electrice;
5. Decizia ANRE 570/2008 pentru aprobarea machetelor de monitorizare a activității operatorilor principali de distribuție a energiei electrice și a ghidului de completare al machetelor;
6. Decizia ANRE 1136/2010 pentru aprobarea machetelor de monitorizare a activității operatorilor principali de distribuție a energiei electrice și a ghidului de completare al machetelor.

Stabilirea tarifelor reglementate la consumatorii finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate

Stabilirea tarifelor reglementate aplicabile consumatorilor finali de energie electrică prestat de furnizori se realizează cu aplicarea, în principal, a următoarelor reglementări:

1. Ord. 57 /2008 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a preturilor si a cantitatilor de energie electrica vandute de producatori pe baza de contracte reglementate si a preturilor pentru energia termica
2. Ord. 8 /2010 pentru completarea Ord 57 /2008 privind Metodologia de stabilire a preturilor si a cantitatilor de energie electrica vandute de producatori pe baza de contracte reglementate si a preturilor pentru energia termica livrata din centrale cu grupuri de cogenerare
3. Decizia 1007 /2006 pentru aprobarea Procedurii de modificare a cantitatilor de energie electrica din contractele reglementate de vanzare - cumparare incheiate intre producatori si furnizorii consumatorilor captivi
4. Ord. 30 /2012 pentru aprobarea Metodologiei de stabilire a preturilor si tarifelor la consumatorii finali care nu uzeaza de dreptul de eligibilitate
5. Ord. 117 /2008 pentru aprobarea Metodologie privind raportarea informatiilor referitoare la consumatorii de energie electrica
6. Ord. 25 / 2012 pentru aprobarea tarifelor reglementate la energia electrică livrată de furnizorii implicați și furnizorii de ultimă opțiune consumatorilor casnici și asimilați consumatorilor casnici
7. Ord. nr . 26 / 2012 pentru aprobarea tarifelor reglementate la energia electrică livrată de furnizorii implicați și furnizorii de ultimă opțiune consumatorilor captivi, alții decât cei casnici și cei asimilați consumatorilor casnici, precum și a prețurilor pentru energia reactivă

b. Evoluția prețurilor pe piața reglementată în anul 2011

Prețuri și cantități reglementate pentru producerea energiei electrice. Analiza efectuată de ANRE pentru stabilirea cantităților și a prețurilor reglementate de energie electrică, a luat în calcul următoarele elemente:

- acoperirea curbei de consum de energie electrică solicitată de către furnizorii implicați pentru alimentarea consumatorilor captivi precum și a cantităților solicitate de către operatorii de rețea pentru asigurarea consumului propriu

tehnologic. Au fost preluate cu prioritate de la producătorii în cogenerare cantitățile de energie electrică calificate ca fiind produse la înaltă eficiență, disponibile a fi livrate pe piața reglementată și s-a preluat de la producătorii SC Hidroelectrică SA, SN Nuclearelectrică SA, Complexurile Energetice Craiova, Rovinari și Turceni, SC Electrocentrale Deva SA diferența necesarului de cantitate de energie electrică pentru acoperirea necesarului consumatorilor care au ales să rămână la tarife reglementate și pentru consumul propriu tehnologic din rețele;

- prețul la energia electrică pentru cantitățile produse în cogenerare, vândute pe bază de contracte reglementate de vânzare – cumpărare încheiate cu furnizorii / operatorii de distribuție în conformitate cu Ordinul ANRE nr. 37/2010;

- prețul la energia electrică pentru cantitățile produse de către producători, alții decât cei care produc în cogenerare, în conformitate cu Ordinul ANRE nr. 57/2008;

- bonusul necesar a fi acordat, în funcție de combustibilul majoritar utilizat, a fost determinat pe baza prevederilor Ordinului ANRE nr. 18/2011;

- cantitățile de energie termică produse în cogenerare și surse de vârf au fost cele propuse de societăți (prognoză consum local de energie termică);

- prețul energiei termice produse în cogenerare a fost determinat pe baza prevederilor Ordinului ANRE nr. 18/2011;

- prețul energiei termice produse în sursa de vârf a fost determinat pe baza costurilor aferente activității de producere a energiei termice în surse de vârf.

Tarifele reglementate de achiziție a serviciilor tehnologice de sistem pentru 2011 au rămas la nivelul celor din 2009, fiind unice pentru toți furnizorii de STS calificați. Prețurile rezultate în urma licitațiilor organizate pentru rezerva de reglaj terțiar rapid au fost mai mari decât cele reglementate, în timp ce, pentru rezerva de reglaj terțiar lent situația s-a inversat. În schimb tariful de vânzare (tarif unic rezultat prin compunerea costurilor tuturor serviciilor de sistem achiziționate) a acestor servicii tehnologice de sistem a fost singurul modificat în cursul anului 2011 **tariful pentru serviciul de sistem** (începând cu 1 aprilie 2011), de la 20,75 lei/MWh la 10,21 lei/MWh, ca efect al **aparității schemei de sprijin pentru promovarea cogenerării bazate pe cererea de energie termică utilă.**

Tarife de rețea

Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 60 /2007, stabilește modul de determinare a veniturilor și de calcul al tarifelor pentru serviciul de transport al energiei electrice. Tariful pentru serviciul de transport se determină prin utilizarea unei metodologii de **tip venit plafon**. Prin aplicarea acestui tip de reglementare stimulativă s-a urmărit să se asigure:

- alocarea echitabilă între operatorul de transport și de sistem și beneficiarii serviciului de transport a câștigurilor rezultate prin creșterea eficienței peste limitele stabilite de autoritatea competentă;
- funcționarea eficientă a companiei de transport, prevenirea obținerii de către operatorul de transport și de sistem a oricăror avantaje posibile cauzate de poziția de monopol;
- promovarea investițiilor eficiente în rețeaua electrică de transport;
- promovarea unor practici de mentenanță și exploatare eficiente;
- folosirea eficientă a infrastructurii existente, îmbunătățirea continuă a calității serviciului de transport;
- viabilitatea financiară a companiei de transport;
- informarea publică și transparentă privind procesul de reglementare.

Venitul reglementat pentru serviciul de transport este determinat ex-ante de ANRE, pentru o perioadă de reglementare de 5 ani, cu excepția primei perioade de reglementare care a fost de 3 ani. Efectul inflației asupra costurilor este acoperit prin coeficientul de creștere a indicelui prețurilor de consum aplicat anual tarifelor calculate în termeni reali.

Tarifele de transport sunt diferite pe noduri (zone) funcție de impactul introducerii sau extragerii energiei electrice în/din nodurile rețelei electrice de transport. Acest impact se exprimă prin costul marginal nodal al transportului. Tarifele de transport sunt aprobate anual de către ANRE și intră în vigoare la începutul fiecărui an fiscal.

Următoarele informații sunt solicitate de reglementator pentru justificarea costurilor OTS:

- baza reglementată a activelor;
- costurile de operare și mentenanță, controlabile și necontrolabile;
- deprecierea activelor existente și a investițiilor puse în funcțiune anual;
- costul achiziției pentru acoperirea pierderilor de energie electrică;
- costul achiziției energiei electrice corespunzătoare eliminării congestiilor prin redistribuire;
- costurile datorate schimburilor transfrontaliere de energie electrică

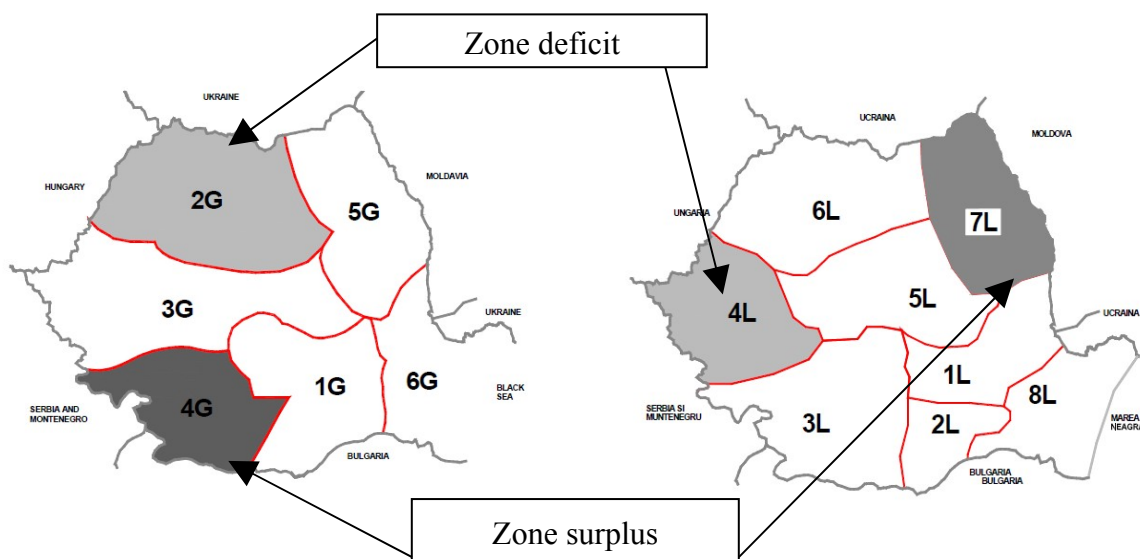
Venitul plafon reglementat pentru serviciul de transport este asigurat luând în considerare:

- prevederile stipulate în standardele de performanță și de calitate impuse OTS prin *Codul Tehnic al rețelei electrice de transport*, legislația românească sau contractele cu beneficiarii serviciului de transport;
- evoluția cantității de energie electrică transportată, prognozată de OTS;
- modificarea nivelului pierderilor în rețeaua de transport;
- rata reglementată a rentabilității aplicată bazei reglementate a activelor rețelei de transport;
- evoluția tarifelor, exprimată liniar, într-o perioadă de reglementare;
- toate taxele plătite de către OTS, legate de serviciul de transport;
- asigurarea viabilității financiare a OTS.

Activitatea desfășurată de OTS în anii 2008, 2009, 2010 și 2011 a fost monitorizată lunar, în vederea calculului corecțiilor venitului reglementat al serviciului de transport pentru perioada tarifară 2012.

Referitor la calitatea serviciului reglementat, *Metodologia de stabilire a tarifelor pentru serviciul de transport*, pentru cea de-a doua perioadă de reglementare (2008-2012) ia în considerare introducerea unui factor de corecție privind respectarea nivelului minim de calitate impus. Acest factor va fi introdus în formula de calcul pentru venitul fiecărui an. Nivelul de venituri asociate riscului de penalități-premii datorat nerespectării indicatorilor, nu va depăși 2% din total venituri.

OTS furnizează participanților la piață informații privind tariful mediu de transport, tarifele zonale de introducere și extragere a energiei electrice în/din rețeaua de transport, reglementările privind racordarea utilizatorilor la rețeaua publică de transport.

Sursă: ENTSO-E

Figura 1 Zone de introducere și extragere a energiei electrice în rețeaua de transport

Evoluția tarifului mediu de transport în cea de-a doua perioadă de reglementare (2008-2012) este prezentată în figura 2 de mai jos:

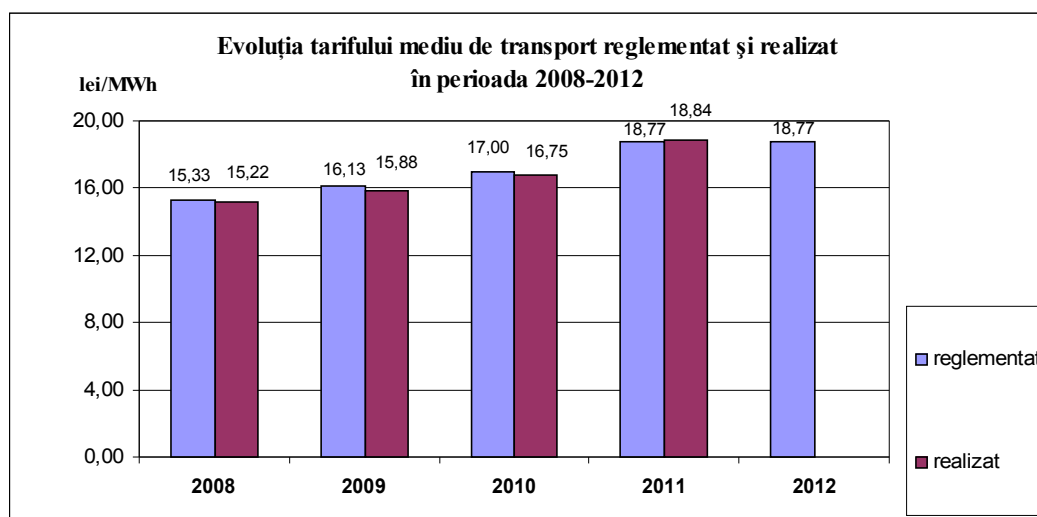

Figura 2

În conformitate cu prevederile Ordinului ANRE nr. 45/2010, în cursul anului 2011, tariful mediu de injecție (T_G) a fost de 8,6 lei/MWh. Pentru cele 6 zone de injecție, valoarea T_G a fost cuprinsă între 6,36 ÷ 10,22 lei/MWh. Valoarea tarifului mediu de extragere (T_L) a fost de 10,18 lei/MWh pentru cele 8 regiuni de extragere având valori cuprinse între 8,14 ÷ 11,87 lei/MWh.

Tariful mediu pentru serviciul de transport al energiei electrice nu a fost modificat în cursul anului 2011, rămânând la valoarea de 18,77 lei/MWh.

Tarifele de distribuție sunt de tip monom (lei/MWh), fiind diferențiate pe trei niveluri de tensiune: înaltă tensiune (110 kV), medie tensiune, joasă tensiune, și pe operatori de distribuție. Tarifele de distribuție sunt aprobate de reglementator pentru fiecare operator de distribuție. Tarifele pentru serviciul de distribuție a energiei electrice se calculează conform unei metode de tip „coș de tarife plafon”, conform HG nr. 890/2003 privind aprobarea „Foii de parcurs din domeniul energetic din România”. În baza acestei metode de reglementare perioadele de reglementare sunt de 5 ani, cu excepția primei perioade care a fost de 3 ani (2005-2007). Având în vedere că din anul 2008 a început a doua perioadă de reglementare, prin **Ordinul ANRE nr. 24/2010** s-a realizat completarea metodologiei de stabilire a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice / Revizia 1, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 39/2007.

La stabilirea tarifelor de distribuție se consideră costurile justificate cu:

- operarea și mentenanța rețelei de distribuție,
- achiziția energiei electrice pentru acoperirea consumului propriu tehnologic,
- amortizarea activelor ce intră în componența bazei reglementate a activelor (BAR),
- rentabilitatea activelor,
- necesarul de fond de rulment.

Pentru cea de a doua perioadă de reglementare limitarea tarifelor este la 12%. Suplimentar, reglementatorul poate impune limitări valorice ale tarifelor de distribuție pe fiecare nivel de tensiune. Aplicarea acestui tip de reglementare stimulativă asigură:

- a) un mediu de reglementare eficient;
- b) o alocare echitabilă a câștigurilor, rezultate prin creșterea eficienței peste țintele stabilite de autoritatea competentă, între operatorul de distribuție și beneficiarii serviciului de distribuție;
- c) viabilitatea financiară a societăților de distribuție;
- d) funcționarea efectivă și eficientă a societăților de distribuție;
- e) prevenirea abuzului de poziție dominantă a operatorului de distribuție;
- f) promovarea investițiilor eficiente în rețeaua de distribuție al energiei electrice;
- g) promovarea unor practici eficiente de exploatare și mentenanță a rețelei de distribuție a energiei electrice;
- h) folosirea eficientă a infrastructurii existente;
- i) operarea în condiții de siguranță a rețelei de distribuție;
- j) îmbunătățirea a calității serviciului de distribuție;
- k) o abordare transparentă privind procesul de reglementare.

Pentru cea de a doua perioadă de reglementare, valoarea factorului de eficiență X inițial aplicabilă costurilor controlabile de operare și mentenanță a fost stabilită de reglementator ca fiind de 1%.

Rata reglementată a rentabilității (RRR) se calculează în termeni reali pe baza costului mediu ponderat al capitalului înainte de impozitare. Pentru operatorii de distribuție cu capital majoritar privat, în conformitate cu angajamentele de privatizare, valoarea RRR în termeni reali, înainte de impozitare este de 10% pentru fiecare an al celei de-a doua perioade de reglementare (2008-2012). În cazul operatorilor de distribuție cu capital integral de stat, valoarea RRR poate fi diminuată cu componenta riscului de țară și a riscului investitorului privat.

La calculul tarifelor de distribuție a energiei electrice se ia în considerare o prognoză anuală a investițiilor urmând ca, la sfârșitul perioadei de reglementare să se realizeze corecția acestora în funcție de investițiile efectiv realizate. Începând cu a doua perioadă de reglementare, operatorii principali de distribuție a energiei și-au asumat un program de reducere a

consumului propriu tehnologic (pierderile în rețelele electrice), defalcat pe niveluri de tensiune, astfel încât, în anul 2012, pierderile în rețelele electrice să fie, de maxim, 9,5% (procent calculat la energia electrică intrată în conturul rețelei). Prin tarifele de distribuție se acoperă numai costul cu achiziția energiei electrice necesară pentru acoperirea CPT, în limita programului de reducere asumat de fiecare operator de distribuție.

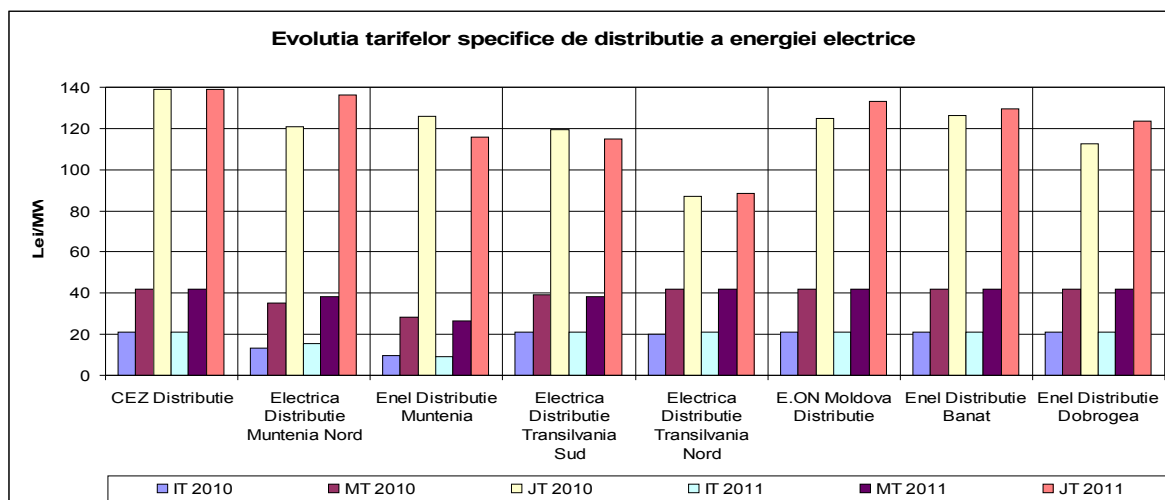

Figura 3

La nivelul anului 2011 a fost distribuită o cantitate de 42318 GWh energie electrică, în creștere cu circa 3,6% față de anul 2010, an în care s-a distribuit o cantitate de 40851 GWh.

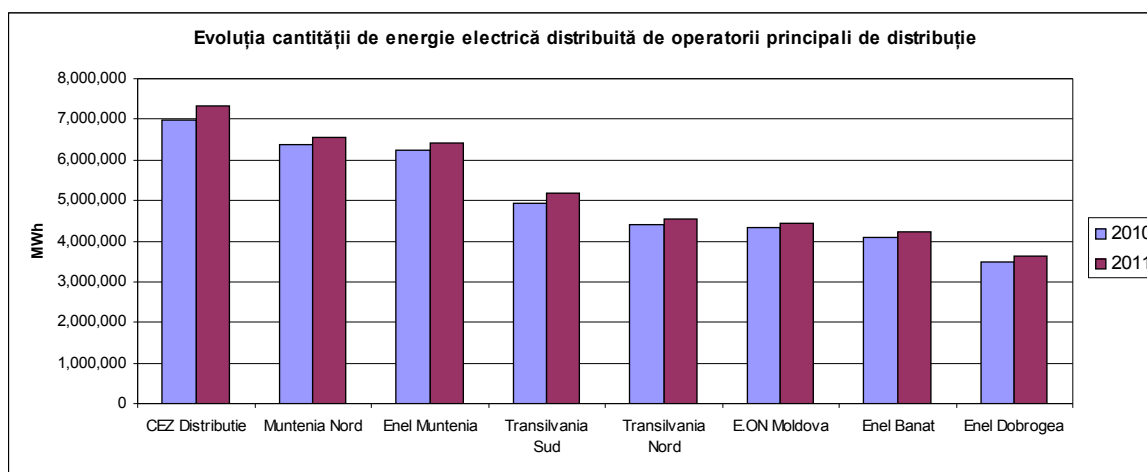

Figura 4

Ponderea energiei electrice distribuite în 2011 de operatorii principali de distribuție se regăsește în figura 5.

Pentru operatorii de distribuție a energiei electrice cu mai puțin de 100000 clienți, calculul tarifelor pentru serviciul de distribuție prestat se realizează în baza *Metodologiei de stabilire a tarifului pentru distribuția energiei electrice de către persoane juridice, altele decât operatorii principali de distribuție a energiei electrice, precum și a condițiilor pentru retransmiterea energiei*, aprobată prin Ordinul ANRE nr. 3/2007. Metoda de reglementare adoptată este de tip „cost plus”; la total costuri considerate justificate se consideră o rată a profitului de maxim 5%.

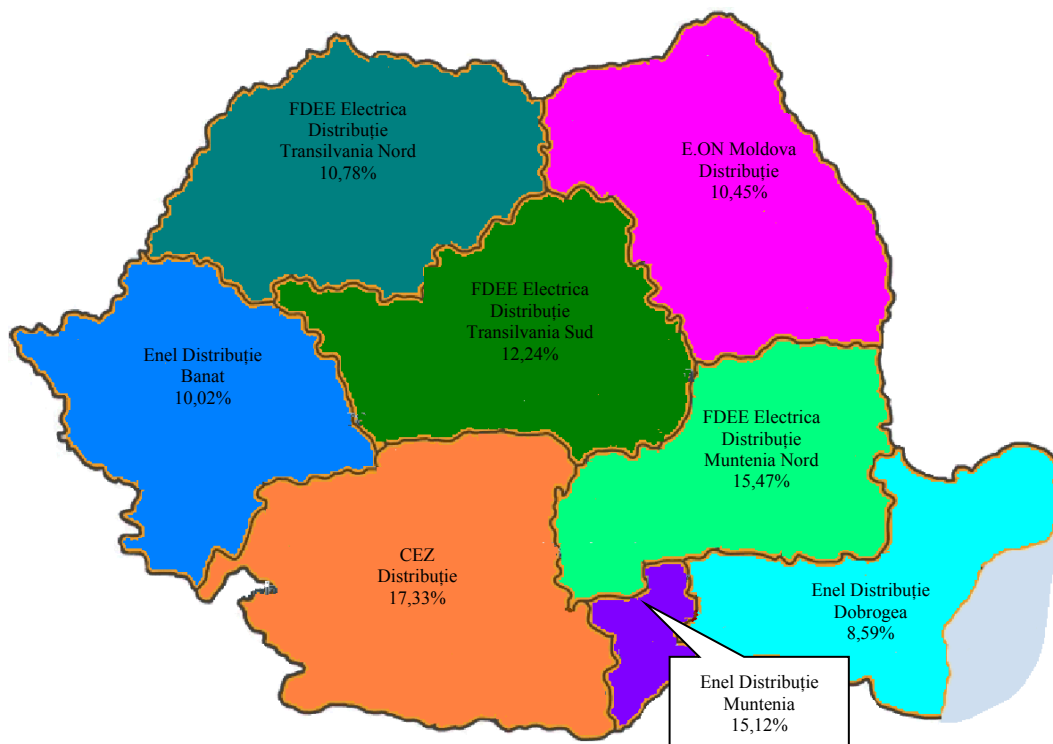

Figura 5

Activitatea desfășurată de operatorii principali de distribuție a energiei electrice este monitorizată lunar, conform Deciziei ANRE nr. 1136/2010 pentru aprobarea machetelor de monitorizare a activității operatorilor principali de distribuție a energiei electrice și a ghidului de completare al machetelor.

Tarifele specifice pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de operatorii principali de distribuție au rămas neschimbate pe parcursul anului 2011.

Tarife de racordare

Procedurile și etapele procesului de racordare, precum și tariful de racordare sunt reglementate prin *Regulamentul de racordare a utilizatorilor la rețelele de interes public*, aprobat prin HG nr. 90/2008 și legislația secundară emisă de ANRE.

Prețuri și tarife pe piața cu amănuntul

Tabelul nr. 1 prezintă prețurile medii de vânzare realizate pentru fiecare categorie de consumatori necasnici alimentați în regim concurențial. Se constată că prețul mediu a crescut față de anul 2010, când avea valoarea de 243,54 lei/MWh, înregistrându-se creșteri pentru fiecare categorie.

Tabelul nr.1

Categorie consumatori	Consum (MWh)	Pret mediu (lei/MWh)
IA	258,546	381.24
IB	1,316,673	358.56
IC	2,275,073	319.63
ID	4,999,285	289.09
IE	3,102,360	266.67
IF	2,462,966	253.77
Altii	11,110,341	213.07
Total	25,525,245	257.11

Prețul mediu de vânzare a rezultat din împărțirea valorii totale a veniturilor furnizorului din vânzările către o anumită categorie de consumatori (inclusiv contravaloarea serviciilor asigurate: transport TG, transport TL, servicii de sistem, distribuție, decontare piață, dezechilibre, taxe agregare PRE, măsurare), la cantitatea totală de energie electrică vândută respectivei categorii. Prețurile nu conțin TVA, accize sau alte taxe în afara celor precizate.

Încadrarea consumatorilor în categorii s-a realizat pe baza prognozei anuale de consum a acestora, în conformitate cu modificările aduse Directivei 377/90/EC prin Decizia 2007/394/EC, în luna iunie a anului 2007. Tabelul următor detaliază intervalele de consum corespunzătoare fiecărei categorii în parte.

Categoriile consumatori necasnici	Consum anual cuprins in intervalul (MWh):	
Banda - IA		<20
Banda - IB	20	<500
Banda - IC	500	<2000
Banda - ID	2000	<20000
Banda - IE	20000	<70000
Banda - IF	70000	<=150000
Altii	>150000	

Tabelul nr.2 centralizează prețurile medii de revenire pentru perioada 2005-2011, pentru consumatorii casnici și necasnici alimentați în regim reglementat și pentru consumatorii necasnici alimentați în regim concurențial. Prețurile sunt exprimate atât în lei, cât și în euro, conversia fiind realizată pe baza cursurilor de schimb medii lunare Euro/leu publicate de BNR.

Tabel nr. 2

Tip Consumatori	Preț Mediu de Revenire													
	lei/MWh							Euro/MWh						
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Consumatori alimentați in regim reglementat	286	316	340	354	370	384	381	79	90	102	96	87	91	90
Consumatori alimentați in regim concurențial	144	168	188	224	242	244	256	40	48	56	61	57	58	60

Din sinteza datelor aferente consumatorilor eligibili și a celor care nu au optat pentru schimbarea furnizorului a rezultat prețul de vânzare pentru categoriile de consumatori cuprinse în tabelul nr. 3.

Tabel nr.3

Tip de consumator	Euro/MWh				
	Tarife de rețea	Taxe aplicate tarifelor de rețea	Preț achiziție energie	Taxe	Preț total
Consumator casnic cu un consum anual cuprins între 1000 și 2500 kWh/an	49,79	0	34,46	26,70	110,95
Consumator comercial cu un consum anual cuprins între 2000 și 20000 MWh/an	20,98	0	49,82	22,95	93,75
Consumator industrial mediu cu un consum anual cuprins între 20000 și 70000 MWh/an	17,40	0	47,10	21,45	85,95
Consumator mare industrial cu un consum cuprins între 70000 și 150000 MWh/an	11,63	0	50,19	20,82	82,64

Cursul anual din 2011 pentru Euro: 4,2655 RON

c. Modificări ale prețurilor reglementate în anul 2012

Prețuri și cantități reglementate pentru producerea energiei electrice

Pentru stabilirea prețurilor și cantităților reglementate pentru anul 2012 în cursul lunilor noiembrie-decembrie 2011 s-a realizat de către ANRE o analiza pentru stabilirea cantităților și a prețurilor reglementate de energie electrică care a luat în calcul atât elemente similare cu cele din 2011 menționate deja la pct. A de mai sus cât și elemente suplimentare cauzate de fenomene meteorologice, astfel:

- Stabilirea cantităților din contractele reglementate pentru anul 2012, în special în primul trimestru al anului când fenomenul de seceta care se manifesta de la începutul lunii septembrie 2011, a generat reducerea imprevizibilă a cantităților produse de SC Hidroelectrică SA;
- Ieșirea din funcțiune în perioada de probe a centralei de la Brazi ca urmare a unei avarii la sistemul de alimentare cu gaze aparținând SC OMV Petrom SA pe o perioada care nu poate fi mai puțin de 2 luni calendaristice ceea ce a făcut indisponibilă o putere de cca. 850 MW avută în vedere la rularea PowrSym care trebuia înlocuită cu alte centrale mai scumpe și mai ineficiente;
- Lipsa informațiilor asupra producției SC Hidroelectrică SA și nefuncționarea centralei SC OMV Petrom SA a indus dificultăți în gestionarea sistemului energetic în ansamblu, precum și în stabilirea contractelor reglementate pentru ceilalți producători. Această situație a făcut necesară funcționarea unor centrale care nu au fost considerate în rularea PowrSym mult mai scumpe :
  - o Funcționarea la aproape întreaga capacitate a centralei de la Iernut, aparținând SC Electrocentrale București SA;
  - o Funcționarea la aproape întreaga capacitate a centralei de la Brăila aparținând SC Termoelectrică SA;
  - o Potențiala intrare în funcțiune a centralei de la Borzești aparținând SC Termoelectrică SA;
  - o Funcționarea centralelor pe cărbune aproape de capacitatea maximă și reducerea stocurilor de cărbune în unele centrale (Deva și Paroșeni).

În aceste condiții s-a hotărât să se amâne aprobarea ordinelor ANRE, care impun modificări de preț la consumatorii finali sau pentru serviciile de transport și distribuție a energiei electrice și să se reanalizeze detaliat situația actuală din sistem, inclusiv cererile de majorare de preț ale operatorilor din sistem (producători sau furnizori de servicii). In aceste condiții s-a impus:

- Reanalizarea funcționării sistemului în noile condiții și cererile de majorare de preț ale operatorilor;
- Necesitatea asigurării cu contracte reglementate a unor centrale care să asigure funcționarea sigură a acestora, având în vedere că aceste centrale nu aveau posibilitatea să-și asigure contracte din piața liberă, unde achiziția de energie electrică se făcea la prețuri cuprinse între 200 și 210 lei/MWh pentru cantități mari de energie electrică, pe termen de 1 an și respectiv 230-250 lei/MWh pentru cantități mici de energie (5-15 MW) pe o perioadă de maximum 3 luni;
- Stabilirea contractelor reglementate pe perioade de timp reduse (1 lună), până la definitivarea analizei pentru întreg anul 2012;

- Necesitatea de a modifica operativ aceste cantități reglementate în timpul lunii ianuarie 2012, în funcție de evoluția condițiilor de funcționare din sistemul energetic.

În cursul anului 2012 au fost modificate doar cantitățile reglementate livrate de producători care beneficiază de scheme suport (cogenerare de înaltă eficiență).

ANRE, în baza metodologiilor specifice, a stabilit cantitățile de energie electrică estimate a fi produse în cogenerare de înaltă eficiență.

Prețul reglementat pentru energia electrică livrată din centrale de cogenerare de înaltă eficiență este stabilit în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin ordinul președintelui ANRE nr. 3/2010, cu modificările ulterioare la valoarea de 172 lei/MWh.

Valoarea *bonusului* acordat fiecărui producător este stabilită conform prevederilor ordinul președintelui ANRE nr. 18/2011. Pentru al doilea an de aplicare al schemei de sprijin pentru cogenerarea de înaltă eficiență, în funcție de tipul combustibilului majoritar utilizat în centrală, valoarea bonusului, exclusiv TVA este:

<i>Tip combustibil</i>	<i>Bonus (lei/MWh)</i>
combustibil solid	169,30
gaze naturale alimentate din rețeaua de transport	150,95
gaze naturale alimentate din rețeaua de distribuție	160,75

Prețul reglementat pentru energia termică livrată a fost stabilit după cum urmează:

- pentru energia termică produsă în cogenerare, în concordanță cu prevederile metodologiei aprobate prin Ordinul ANRE nr.3/2010, cu modificările și completările ulterioare, respectiv a valorilor aprobate prin Ordinul ANRE nr. 18/2011, pentru al doilea an de aplicare al schemei de sprijin, prețul pentru energia termică, exclusiv TVA, este:

<i>Tip combustibil</i>	<i>Preț energie termică (lei/MWh)</i>
combustibil solid	85,06
gaze naturale alimentate din rețeaua de transport	116,37
gaze naturale alimentate din rețeaua de distribuție	131,70

b) pentru energia termică produsă în surse de vârf prețurile au fost stabilite conform prevederilor *Metodologiei de stabilire a prețurilor și a cantităților de energie electrică vândute de producători prin contracte reglementate și a prețurilor pentru energia termică livrată din centrale cu grupuri de cogenerare*, aprobată prin ordinul președintelui ANRE nr. 57/2008.

Modificarea nivelului contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență

Valoarea contribuției s-a determinat în conformitate cu prevederile *Ordinului ANRE nr. 10/2011 -Metodologia de determinare și monitorizare a contribuției pentru cogenerarea de înaltă eficiență*, publicat în MO nr. 176/14.03.2011, pe baza corecțiilor rezultate din analiza costurilor și veniturilor realizate în perioada 1 aprilie 2011 – 31 decembrie 2011 și 1 ianuarie – 30 aprilie 2012 precum și a costurilor și veniturilor estimate pentru lunile mai și iunie 2012. Aceste corecții au fost aplicate costurilor prognozate pentru semestrul II al anului curent..

Contribuția pentru semestrul II al anului 2012 s-a stabilit pe baza analizei datelor primite de la C.N. Transelectrica S.A., a cantităților de energie electrică produse în cogenerarea de înaltă

eficiență estimată ca potențial beneficiare ale schemei de sprijin de tip bonus în anul 2012 transmise de DR-EFEN/DRDPESPC cu scrisoarea nr. 48628/16.11.2011, a cantităților de energie electrică pentru bonus comunicate de ANRE producătorilor și administratorului schemei de sprijin aferente lunilor ianuarie – aprilie 2012 precum și a celor estimate în cadrul ANRE a fi facturate în lunile mai și iunie 2012 de administratorul schemei de sprijin. De asemenea, s-au luat în considerare cantitățile de energie electrică comunicate de plătitorii de contribuție administratorului schemei de sprijin pentru lunile ianuarie – aprilie 2012 precum și a celor estimate în cadrul ANRE pentru lunile mai și iunie 2012 pe baza evoluției lunare a curbei de sarcină.

Conform datelor aferente elementelor de calcul prezentate în tabelul următor, a rezultat o valoare a contribuției pentru semestrul II al anului 2012 egală cu 21,2 lei/MWh față de valoarea de 18,5 lei/MWh în vigoare, ceea ce reprezintă o creștere de 14,3 %, din care 0,09 lei/MWh componenta tarifară necesară pentru acoperirea costurilor aferente administrării schemei de sprijin.

Tarife de rețea

Serviciul de transport și servicii de sistem

Tarifele pentru serviciul de transport și cele pentru servicii de sistem nu au suferit modificări în cursul anului 2012.

Serviciul de distribuție a energiei electrice

Datorită declarării forței majore de către SC Hidroelectrică SA în perioada 01.10.2011-30.04.2012, eveniment cu un impact amplu asupra întregii piețe de energie electrică, Comitetul de Reglementare a decis amânarea aprobării tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice la 01.01.2012, în vederea evaluării efectelor asupra prețurilor de achiziție a energiei electrice aferentă consumurilor proprii tehnologice din rețelele de distribuție.

Constatând că efectele nu sunt foarte mari în comparație cu corecțiile anuale de tarife, începând cu 01.07.2012 tarifele de distribuție au fost ajustate în concordanță cu rezultatele analizelor efectuate. În tabelul de mai jos sunt prezentate valorile tarifelor de distribuție valabile din data de 01.07.2012.

	01.07.2012		
	IT	MT	JT
	lei/MWh	lei/MWh	lei/MWh
S.C. Enel Distribuție Muntenia S.A.	10.49	31.11	136.32
S.C. Enel Distribuție Banat S.A.	21.00	42.00	139.00
S.C. Enel Distribuție Dobrogea S.A.	21.00	42.00	139.00
S.C. CEZ Distribuție S.A.	21.00	42.00	139.00
S.C. E.ON Moldova Distribuție S.A.	21.00	42.00	139.00
S.C. Electrica Distribuție Muntenia Nord S.A.	18.00	42.00	139.00
S.C. Electrica Distribuție Transilvania Sud S.A.	21.00	41.98	123.27
S.C. Electrica Distribuție Transilvania Nord S.A.	21.00	42.00	101.42

Tarife reglementate la consumatorii finali care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate

Tarifele în vigoare pentru energia electrică livrată consumatorilor finali care nu și-au exercitat dreptul la eligibilitate au fost aprobate prin Ordinele ANRE nr.102/23.12.2009 și 103/23.12.2009 și au avut aplicabilitate începând cu 1 ianuarie 2010.

Analiza activității de furnizare a energiei electrice necesare fundamentării costurilor, pe baza datelor și informațiilor aferente anului 2011 și a solicitărilor pentru aprobarea tarifelor reglementate în anul 2012 la consumatorii care au optat pentru tarifele reglementate, a condus la necesitatea creșterii tarifelor reglementate la consumatorii care nu și-au exercitat dreptul de eligibilitate ca urmare a :

- creșterii prețurilor aferente unora dintre serviciile prestate de către terți pentru realizarea activității de facturare și distribuire a facturilor (exemplu: tarifele Poștei Române pentru distribuirea facturilor și încasarea contravalorii facturilor de energie și comisioanele băncilor comerciale pentru activitatea de încasare a contravalorii facturilor de energie);
- creșterii prețurilor serviciilor de emiter, printare și implicuire a facturilor se atribuie prin licitații publice, înregistrându-se un trend crescător al valorii acestor servicii;
- existența unor norme comunitare cum ar fi Directiva 2009/72/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 care impun Statelor Membre să ia măsurile potrivite de a proteja consumatorii, prin impunerea unor cerințe privind informarea consumatorilor de energie electrică. Astfel, ANRE a emis Ordinul 86/2009 de aprobare a “Regulamentului privind activitatea de informare a consumatorilor de energie electrică și gaze naturale”. Informarea consumatorilor de energie electrică se va face de către furnizori în condițiile impuse de regulament și în limita a maximum 1% din costurile proprii anuale aferente activității de furnizare;
- indicelui de inflație, care la finele anului 2011 a fost de 5,79%, iar tarifele pentru energia electrică livrată consumatorilor casnici și celor asimilați consumatorilor casnici și tarifele consumatorilor captivi alții decât cei casnici, precum și prețurile pentru energia reactivă nu au fost modificate încă de la 1 ianuarie 2010.

La stabilirea costurilor reglementate aferente activității de furnizare pentru anul 2012, care intră în calculul tarifelor reglementate, s-au avut în vedere:

- variația tarifului mediu de distribuție la nivel de țară, la 1 ianuarie 2011 față de 1 ianuarie 2010 cu 1,39 % și respectiv cu 5,47 % începând cu data de 1 iulie 2012;
- modificarea prognozei vânzării de energie electrică la consumatorii care au optat pentru tarifele reglementate, pentru anul 2012 față de prognoza anului 2011; cantitățile prognozate a fi vândute în anul 2012 de furnizorii implicați sunt similare cu cele prognozate pentru anul 2011 (reducere cu 1,28%);
- rezultatele activității de furnizare desfășurată pe parcursul anului 2011 de către furnizorii implicați au arătat realizarea unor extraprofituri pentru 4 furnizori implicați și a unor pierderi pentru 2 furnizori implicați S.C. E.ON Energie Romania S.A. și S.C. Electrica Furnizare S.A.;
- costurile Certificatelor Verzi obligatorii a fi achiziționate de către furnizorii de energie electrică, pentru anul 2012, au fost calculate pe baza vânzării de energie electrică aferentă anului 2011 și a prețului de comercializare a Certificatului Verde;
- compensarea parțială a efectelor cauzate de forța majora invocată de SC Hidroelectrică SA în perioada 4 octombrie 2011-30 aprilie 2012. În medie costurile de achiziție ale furnizorilor implicați au crescut cu cca. 10-11 % față de perioadele anterioare. Efectul estimat al creșterii anuale a costurilor de achiziție energiei electrice destinate

consumatorilor captivi asupra tarifelor reglementate destinate consumatorilor captivi, cauzat de efectele forței majore, este de cca 3,2 %.

În temeiul Memorandumului aprobat de Guvernul României în Ședința de Guvern din data de 13 martie 2012, transmis la ANRE cu scrisoarea nr. 4876/14.03.2012 înregistrată la ANRE cu nr. 13277/15.03.2012,

- în vederea evitării continuării procesului de infringement demarat de Comisia Europeană împotriva României în vara anului 2009 pentru nerespectarea prevederilor art. 3 din Directiva 2009/72/CE privind normele comune pentru piața internă a energiei electrice, s-a aprobat inserarea în textul ordinului pentru aprobarea tarifelor reglementate la energia electrică livrată de furnizorii implicați și furnizorii de ultimă opțiune consumatorilor captivi, alții decât cei casnici și cei asimilați consumatorilor casnici, precum și a prețurilor pentru energia reactivă, a unor noi articole care au în esență rolul de a preveni consumatorii și furnizorii de iminența introducerii unei noi componente tarifare care va fi calculată de către furnizori pe baza unei metodologii elaborate de ANRE, a carei valoare va fi avizată de ANRE începând cu data de 1 septembrie a.c.

Introducerea acestor articole a permis:

- demararea modificărilor în platforma software și implementarea acestor modificări de către furnizori până la data de 1 septembrie 2012;
- inițierea procesului de comunicare către consumatori a faptului că în factura de energie electrică vor apărea modificări începând cu data de 1 septembrie a.c.
- stimularea procesului de emitere a metodologiei care detaliază modul de calcul al componentei noi introduse până la data de 20 august a.c.

Ca urmare a analizelor efectuate conform celor menționate mai sus a rezultat necesitatea de creștere a tarifelor reglementate la nivel național, pentru energia electrică livrată de furnizorii implicați și/sau furnizorii de ultimă opțiune consumatorilor casnici, cu 5 % față de valorile aprobate prin Ordinul ANRE nr. 102/23.12.2009 începând cu data de 1 iulie 2012.

d. Modificări prognozate pentru anul 2013

În vederea determinării prețurilor și tarifelor reglementate pentru anul 2013 este necesară parcurgerea unor etape preliminare:

- **Revizuirea metodologiilor de stabilire a tarifelor de rețea ca urmare a terminării perioadei de reglementare. Procesul de revizuire se poate prelungi și în cursul anului 2013 deoarece este necesar să fie stabilite cât mai exact investițiile necesare pentru realizarea cel puțin a următoarelor obiective:**
  - acceptarea de către România a implementării contorizării inteligente la 80 % din consumatori până în 2020 (studiu ATKearney transmis la MECMA și la Comisia Europeană). În acest context, fiecare operator de distribuție trebuie să dețină un plan concret de implementare, construit pe baza unor studii individuale privind instalarea contoarelor inteligente și efectele financiare asupra planurilor de investiții,
  - dezvoltarea rețelelor de distribuție pentru a putea fi posibilă conectarea de capacități de regenerabile suficiente, astfel încât România să poată să acopere cota de 38 % din producția de energie electrică până în 2020,
  - reducerea consumului propriu tehnologic din rețele până cel puțin la limita de 9 % din energia intrată în conturul comercial de distribuție,
  - creșterea calității serviciului de distribuție,
  - evaluarea condițiilor de conectare a micilor producători în resurse regenerabile și în cogenerare,

- trecerea de la metodologia de tarifare bazată pe tarife monome la cea bazată pe tarife binome și accesul la rețea pe baza de licitație,
- reevaluarea costurilor de exploatare în contextul investițiilor menționate pe noua perioadă de reglementare sau pe o perioadă de până la 10 ani.
- **Revizuirea unor metodologii aferente sectorului de producere având în vedere procesul de dereglementare a sectorului energiei electrice;**
- **Revizuirea metodologiilor de stabilire a tarifelor la consumatorii finali și trecerea la aplicarea obligațiilor de serviciu universal și/sau de serviciu public;**
- **Revizuirea unor reglementări de piață care pot avea impact semnificativ și pe piața reglementată.**

În conformitate cu prevederile Memorandumului aprobat de Guvern privind eliminarea prețurilor reglementate la consumatorii finali, în anul 2013, vor trebui parcurse următoarele etape:

- Renunțarea totală la reglementarea tarifelor pentru consumatorii non-casnici până la sfârșitul anului, proces ce urmează a fi efectuat în 4 etape,
- Creșterea cu 20% a procentului de achiziție a energiei din piața concurențială pentru consumatorii casnici, proces ce urmează a fi efectuat în 2 etape.

În contextul amintit în prezent se desfășoară activitățile de evaluarea a solicitărilor transmise de participanții la piața de energie electrică în paralel cu modificarea cadrului de reglementare. Ca urmare a desfășurării în paralel a acestor procese, corelat și cu întârzierea în aprobarea cadrului legal de desfășurare a activității ANRE este posibil să existe întârzieri în procesul de stabilire a prețurilor și tarifelor reglementate la consumatorii finali.

B. Gaze naturale

a. *Legislația secundară aplicată pentru determinarea prețurilor și tarifelor reglementate*

Stabilirea și aprobarea tarifelor și prețurilor reglementate la gazele naturale se realizează cu aplicarea, în principal, a următoarelor reglementări:

1. Ordinul ANRE nr. 22/2012 privind metodologia pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale;
2. Ordinul ANRE nr. 21/2012 privind stabilirea ratei reglementate a rentabilității capitalului în a treia perioadă de reglementare;
3. Ordinul ANRE nr. 23/2012 privind stabilirea unui stimulent peste rata reglementată a rentabilității capitalului, pentru categoriile de imobilizări corporale și necorporale, în a treia perioadă de reglementare, aferente activităților de transport și înmagazinare subterană a gazelor naturale.

Mecanismele de calcul al prețurilor și tarifelor reglementate sunt de tipul „revenue-cap” pentru activitățile reglementate de înmagazinare subterană și de transport și de tip „price-cap” pentru activitățile reglementate de distribuție și de furnizare.

Sistemul tarifar pentru activitatea de înmagazinare subterană cuprinde un set de tarife de tipul *revenue cap* prin care este stabilit un venit reglementat total care acoperă costurile totale aferente desfășurării activității pe parcursul unui an al perioadei de reglementare.

Tarifele pentru activitatea de înmagazinare subterană a gazelor naturale, potrivit prevederilor legislative, sunt stabilite în următoarea structură:

$$T(ds) = RC(ds) + I(ds) + E(ds)$$

unde :

T(ds) - tariful de înmagazinare

RC(ds) – componenta fixă pentru rezervarea capacității în depozitul subteran, exprimat în lei/MWh/ciclul complet de înmagazinare

I(ds) - componenta volumetrică pentru injecția gazelor naturale în depozitul subteran, exprimat în lei/MWh;

E(ds) - componenta volumetrică pentru extracția gazelor naturale din depozitul subteran, exprimat în lei/MWh.

Componenta fixă pentru rezervarea capacității în depozitul subteran RC(ds) cuantifică costurile fixe, generate de rezervarea de capacitate în depozitul subteran pe durata unui ciclu complet de înmagazinare.

Componenta volumetrică pentru injecția gazelor naturale în depozitul subteran I(ds) cuantifică costurile variabile generate de preluarea gazelor naturale, măsurarea, tratarea și vehicularea acestora prin facilitățile de suprafață și introducerea în depozitul subteran.

Componenta volumetrică pentru extracția gazelor naturale din depozitul subteran E(ds) cuantifică costurile generate de scoaterea gazelor naturale din depozitul subteran, tratarea, vehicularea și măsurarea acestora prin facilitățile de suprafață și predarea la transportator și/sau beneficiar.

Sistemul tarifar pentru activitatea de transport cuprinde un set de tarife de tipul *revenue cap* prin care este stabilit un venit reglementat total care acoperă costurile totale aferente unui an al perioadei de reglementare.

Tariful pentru serviciile de transport prin sistemul național de transport, pentru prima și a doua perioadă de reglementare a fost unic, având o structură binomială de tipul :

$$T_t = RC_t + V_t$$

unde :

T_t - tariful de transport

RC_t – componenta fixă pentru rezervarea capacității în sistemul de transport, exprimată în lei/1000 mc/h

V_t – componenta volumetrică pentru utilizarea sistemului de transport, exprimată în lei/1000 mc.

Componenta fixă pentru rezervarea capacității în sistemul de transport (RC_t) cuantifică costurile fixe, legate de dezvoltarea capacității sistemului de transport. Componenta volumetrică pentru utilizarea sistemului de transport (V_t) cuantifică costurile generate de utilizarea sistemului, inclusiv cele generate de realizarea tuturor serviciilor auxiliare utilizării sistemului.

Pentru cea de a treia perioada de reglementare, se va introduce sistemul de tarifare de tipul „intrare-ieșire”, activitatea de transport urmând a cuprinde un set de tarife de tipul "intrare-ieșire", stabilite pentru punctele de delimitare la intrarea în sistemul de transport în care se rezervă capacitatea și pentru punctele de la ieșirea din sistemul național de transport în care se rezervă capacitatea, precum și pentru utilizarea sistemului. Structura acestui tip de tarif de transport va fi următoarea:

$$T(t) = RC(t_i) + RC(t_e) + V(t),$$

unde:

$T(t)$ - tariful de transport;

$RC(t_i)$ - componenta fixa pentru rezervarea capacității în punctele de intrare tarifate

$RC(t_e)$ - componenta fixa pentru rezervarea capacității în punctele de ieșire tarifate

$V(t)$ - componenta volumetrica pentru utilizarea sistemului de transport

Sistemul tarifar pentru activitatea de distribuție cuprinde tarife diferențiate pe operatori licențiați de distribuție și pe categorii de consumatori.

Pentru anul 2011, categoriile de consumatori pentru care s-au stabilit diferențiat tarifele de distribuție au fost următoarele:

B. Consumatori finali conectați în sistemul de distribuție

B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh

B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh

B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh

B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh

B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh

B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh .

Pentru activitatea de distribuție se stabilește un venit reglementat unitar care acoperă costurile unitare aferente unui an al perioadei de reglementare.

Tarifele de distribuție sunt de tip monom și cuantifică costurile fixe și variabile legate de realizarea activității de distribuție. Tarifele de distribuție se aplică la cantitățile de gaze naturale distribuite. Contravaloarea serviciilor de distribuție, prestate pentru un utilizator al sistemului de distribuție, se facturează lunar și se determină cu următoarea formulă :

$$VT^d = Td * Q$$

unde:

VT^d – valoarea totală a facturii, exclusiv TVA, reprezentând contravaloarea serviciului de distribuție, exprimată în lei;

Td – tarif de distribuție reglementat, exprimat în lei/MWh.

Q – cantitatea distribuită, exprimată în MWh.

Prețurile finale reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare furnizor licențiat și pe categorii de consumatori, în funcție de configurația sistemelor prin care se realizează furnizarea gazelor naturale.

Prețurile finale sunt de tip monom și cuantifică costurile fixe și variabile legate de realizarea activității de furnizare în regim reglementat.

Prețurile finale reglementate se aplică la cantitățile de gaze naturale furnizate în regim reglementat.

Prețurile finale reglementate se stabilesc diferențiat pentru fiecare titular de licență de furnizare astfel:

a) pentru societățile comerciale care și-au separat legal activitatea de furnizare de activitatea de distribuție a gazelor naturale, prețurile finale reglementate se stabilesc diferențiat pe categorii de consumatori pentru care furnizarea de gaze naturale se face în regim reglementat, amplasați în zonele delimitate unde întreprinderea afiliată deține licența de distribuție a gazelor naturale, în funcție de consumul anual și de tipul sistemelor (transport/distribuție) prin care se realizează furnizarea gazelor naturale;

b) pentru societățile comerciale care nu și-au separat legal activitatea de furnizare de activitatea de distribuție a gazelor naturale prețurile finale reglementate se stabilesc diferențiat pe categorii de consumatori pentru care furnizarea de gaze naturale se face în regim reglementat, amplasați în aria de distribuție deservită în calitate de operator licențiat al sistemului de distribuție, în funcție de consumul anual și de tipul sistemelor (transport/distribuție) prin care se realizează furnizarea gazelor naturale.

Prețurile finale reglementate au următoarea structură:

a) pentru consumatorii finali conectați direct la sistemul de transport:

$$P(i)_x = CUG_{fr}(i) + VU_{fr}(i)_x + \Delta CUG_{fr}(i-1)$$

b) pentru consumatorii finali conectați în sistemul de distribuție:

$$P(i)_x = CUG_{fr}(i) + VU_{fr}(i)_x + T_d(i)_x + \Delta CUG_{fr}(i-1)$$

unde:

$P(i)_x$ - prețul final reglementat, în anul "i" al perioadei de reglementare, pentru categoria "x" de consumatori;

$CUG_{fr}(i)$ - suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor estimate pentru achiziția gazelor naturale, inclusiv serviciile aferente, destinate revânzării în cadrul activității de furnizare reglementată, în anul "i";

$VU_{fr}(i)_x$ - venitul unitar pentru activitatea de furnizare reglementată în anul "i" al perioadei de reglementare, pentru categoria "x" de consumatori, stabilit în raport de cantitatea furnizată fiecărei categorii de consumatori;

$\Delta CUG_{fr}(i-1)$ - componentă unitară de corecție pentru diferența dintre suma fixă unitară estimată de ANRE pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale, inclusiv serviciile aferente, destinate revânzării în cadrul activității de furnizare reglementată, în anul "i-1" și costurile efectiv realizate și recunoscute de ANRE operatorului care realizează furnizarea reglementată pentru anul respectiv.

$T_{d(i)x}$ - tariful de distribuție în anul "i", pentru categoria "x" de consumatori;

În data de 17 iunie 2011 a fost adoptată Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 53/17.06.2011 pentru instituirea unor măsuri de urgență în domeniul gazelor naturale. Una din măsurile cu efect imediat instituite prin această Ordonanță de Urgență a constituit-o **crearea a două structuri distincte de amestec import/intern al gazelor naturale**, una destinată exclusiv consumatorilor casnici și producătorilor de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, destinată consumului populației și una destinată celorlalți consumatori de pe piața reglementată de gaze naturale.

Astfel, începând cu luna iulie 2011, **CUG - suma fixă unitară pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale destinate pieței reglementate**, care cuprinde costul gazelor naturale din producția internă, costul gazelor naturale din import, tarifele de transport și înmagazinare, este determinată de ANRE la începutul fiecărui trimestru/an al perioadei de reglementare, pe baza a două structuri distincte de amestec import/intern, pentru:

- a) **consumatorii casnici și producătorii de energie termică**, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației;
- b) **consumatorii noncasnici**, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației

Contravaloarea serviciilor de furnizare prestate unui consumator final se facturează lunar și se determină cu următoarea formulă:

$$VT^f = Pf * Q$$

unde:

VT^f – valoarea totală a facturii, exclusiv TVA, reprezentând contravaloarea serviciului de furnizare reglementată, exprimată în lei;

Q – cantitatea furnizată, exprimată în MWh;

Pf – preț final reglementat, exprimat în lei/MWh.

Reglementarea veniturilor operatorilor care desfășoară activități reglementate în sectorul gazelor naturale se realizează pe perioade de reglementare de câte 5 ani, cu excepția primei perioade care a fost de 3 ani. Perioada de reglementare reprezintă intervalul de timp pe parcursul căruia ANRE reglementează venitul total sau unitar pe care un operator este îndreptățit să îl realizeze în fiecare an al respectivei perioade.

Pentru titularii de licență care desfășoară activități reglementate la data publicării Ordinului nr. 22/25.05.2012 de aprobare a Metodologiei pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale se stabilesc următoarele date de începere a perioadei de reglementare:

- 1 ianuarie pentru **activitățile de distribuție și furnizare reglementată. Veniturile unitare total și reglementat, prețurile și tarifele se stabilesc** pentru un an de reglementare pe baza metodei "price cap", diferențiat pe fiecare categorie de consumatori și pentru fiecare operator licențiat. Ajustarea veniturilor unitare se face anual.

- 1 iulie și 1 aprilie pentru **activitățile de transport și, respectiv, de înmagazinare subterană. Veniturile total și reglementat, precum și tarifele pentru serviciile de transport și de înmagazinare subterană se stabilesc** prin metoda "revenue cap", pentru un an de

reglementare, diferențiat pe fiecare operator licențiat. Ajustarea veniturilor total și reglementat se face anual.

Prin excepție de la prevederile Metodologiei, pentru primul an al celei de a treia perioade de reglementare, respectiv stabilirea și aprobarea venitului total, respectiv a venitului total unitar, se realizează:

- pentru activitatea de înmagazinare subterană a gazelor naturale – la data de 1 octombrie 2012;
- **pentru activitățile de distribuție și de furnizare a gazelor naturale – la data de 1 iulie 2013.**
- pentru primul an al celei de a treia perioade de reglementare, până la aprobarea noului venit total, respectiv a venitului total unitar aferent activităților de înmagazinare subterană, distribuție și furnizare a gazelor naturale, tarifele reglementate în vigoare rămân nemodificate.

Pentru toți operatorii licențiați, au fost stabilite pentru primul an al celei de-a doua perioade de reglementare veniturile care au stat la baza calculului tarifelor reglementate, respectiv al prețurilor finale reglementate. Pentru operatorii licențiați care desfășoară activitățile de transport și înmagazinare venitul este reglementat la nivelul acoperirii costurilor totale ale operatorului, iar pentru activitățile de distribuție și furnizare reglementată veniturile sunt stabilite la nivelul acoperirii costurilor unitare. Pe baza veniturilor stabilite se calculează tarifele reglementate pentru fiecare tip de activitate reglementată și prețurile finale reglementate, după caz.

Pentru fiecare an al perioadei de reglementare, **veniturile se ajustează** cu elemente specifice de ajustare.

Pentru a doua perioadă de reglementare, ultimele ajustări ale veniturilor s-au realizat după cum urmează:

- în anul de reglementare 2009-2010 pentru activitățile de transport, înmagazinare subterană și în 2009 pentru activitatea de distribuție;
- pentru activitatea de furnizare reglementată în luna septembrie 2012.

Costurile **înregistrate de furnizori** pentru achiziția gazelor naturale **destinate furnizării reglementate** se evaluează trimestrial/anual de către ANRE și, conform metodologiei de calcul, la sfârșitul fiecărui an toate elementele estimate din costul unitar de achiziție a gazelor naturale se regularizează în funcție de costurile efectiv înregistrate de operatori.

În perioada 2010-2012, pentru consumatorii casnici nu a mai fost realizată o ajustare a prețurilor finale reglementate, ajustare care să cuprindă elementele specifice metodologiei de tarifare, valoarea costului unitar al gazului (CUG) fiind nemodificată din luna iulie 2009.

Pentru consumatorii noncasnici, având ca reper tot anul 2009, prețurile finale la gazele naturale furnizate în regim reglementat acestui tip de consumator (cu excepția producătorilor de energie termică pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice, care este destinată consumului populației), au fost ajustate ca urmare a creșterii valorii CUG estimate de ANRE (și în conformitate cu angajamentele României cu Fondul Monetar Internațional, CE, BM), ajustarea generând următoarele majorări:

- în medie cu 10%, începând cu data de 1 iulie 2011,
- în medie cu 8%, începând cu data de 1 octombrie 2011,
- în medie cu 5% de la 1 ianuarie 2012.

În anul 2012, creșterea prețului final cu circa 5% prin mărirea valorii CUG estimată de ANRE pentru consumatorii noncasnici nu a acoperit în integralitate costul cu achiziția gazelor naturale realizate de către furnizorii licențiați, datorită în special variației unor elemente componente față de estimările inițiale, elemente aflate în afara controlului ANRE.

În perioada octombrie 2008 – iunie 2012 furnizorii licențiați din sector au înregistrat diferențe majore negative între costurile cu achiziția gazelor naturale realizate și aceleași categorii de costuri recuperate prin prețurile finale reglementate de la consumatori, care nu au fost acoperite în totalitate prin prețurile practicate.

Pentru a se asigura viabilitatea economică a operatorilor economici care desfășoară activități cu caracter de serviciu public a fost necesară determinarea cu exactitate a cuantumului pierderilor, precum și stabilirea unui mecanism de recuperare eșalonată a acestora într-o perioadă agreată de comun acord, începând cu septembrie 2012 până cel mai târziu decembrie 2017 pentru consumatorii casnici și decembrie 2014 pentru consumatorii noncasnici.

Această problemă complexă a fost pusă în discuție de reprezentanții FMI/BM/CE membrilor Guvernului României la ultima misiune efectuată în România în luna august 2012. Astfel, la discuțiile dintre reprezentanții Guvernului României, ai ANRE, ai reprezentanților instituțiilor financiare internaționale și ai Comisiei Europene, a fost agreată o majorare a prețului la gaze naturale cu 5% la consumatorii casnici, respectiv cu 10 % la consumatorii noncasnici, începând cu data de 15 septembrie 2012.

În ceea ce privește **activitatea reglementată de transport gaze naturale**, potrivit prevederilor Ordinului ANRE nr. 22/2012, metodologia de calcul, în detaliu, precum și structura tarifului de transport de tipul "intrare-ieșire" pentru a treia perioadă de reglementare vor fi aprobate de către ANRE, având la bază propunerea înaintată de către operatorul sistemului național de transport.

În prezent, SNTGN TRANSGAZ SA are în derulare un contract de consultanță al cărui obiect îl reprezintă metodologia de calcul și structura tarifului de transport de tipul "intrare-ieșire". Se estimează că proiectul de metodologie de tarifare de tipul "intrare-ieșire" va fi supus dezbaterii publice în luna decembrie 2012.

Drept urmare celor de mai sus, durata de valabilitate a tarifelor de prestare a serviciului de transport al gazelor naturale prin SNT aprobate prin Ordinul ANRE nr. 76/2009 pentru anul de reglementare iulie 2009 – iunie 2010, a fost prelungită prin Ordinul ANRE nr. 18 /2010 până la stabilirea noului venit total reglementat.

Totodată, în vederea realizării procesului de privatizare parțială a SNTGN TRANSGAZ SA, ANRE a emis Decizia nr. 1281/2012 privind stabilirea venitului total aferent activității de transport al gazelor naturale ce urmează a fi desfășurată de TRANSGAZ SA Mediaș în primul an al celei de a treia perioade de reglementare 2012-2017.

De asemenea, potrivit Ordinului președintelui ANRE nr. 22/2010 începând cu luna iulie 2013 ar trebui să intre în vigoare tarifele ajustate de intrare – ieșire aferente de activității de transport ce urmează a fi desfășurată de SNTGN TRANSGAZ SA Mediaș în al doilea an de reglementare iulie 2013 – iunie 2014.

Referitor la **activitatea de înmagazinare subterană a gazelor naturale**, în prezent, potrivit actelor normative din domeniu privind aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale, se află în proces de analiză datele și informațiile prezentate la fundamentarea tarifelor reglementate de înmagazinare subterană a gazelor naturale, pentru

primul an al celei de a treia perioade de reglementare, de către SNGN ROMGAZ SA Mediaș prin sucursala Ploiești și de SC DEPOMUREȘ SA Târgu Mureș.

Veniturile astfel nerealizate, aferente perioadei 01 aprilie 2012 până la data stabilirii noilor venit total și venit reglementat total, se consideră venituri amânate, modalitatea și perioada de recuperare a acestora urmând a fi agreate cu fiecare titular de licență.

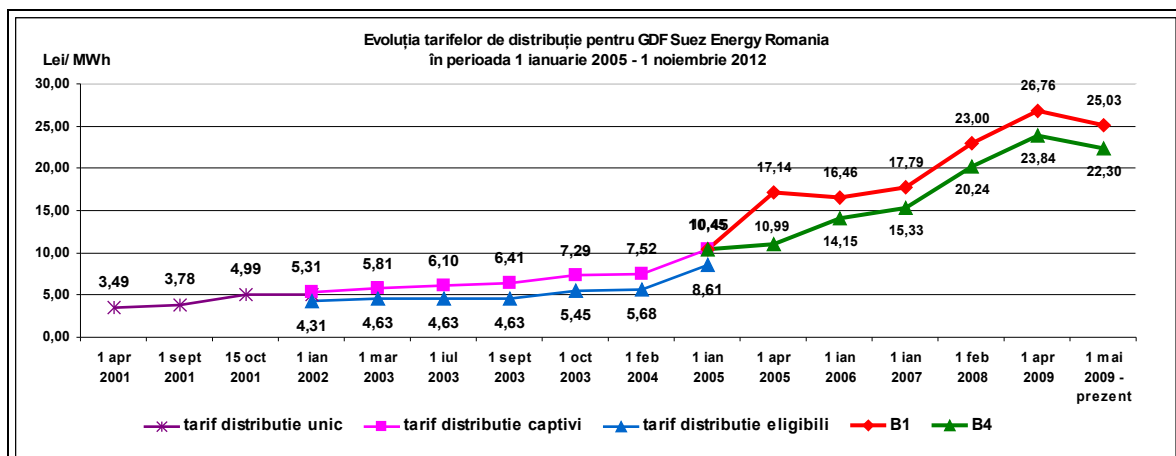
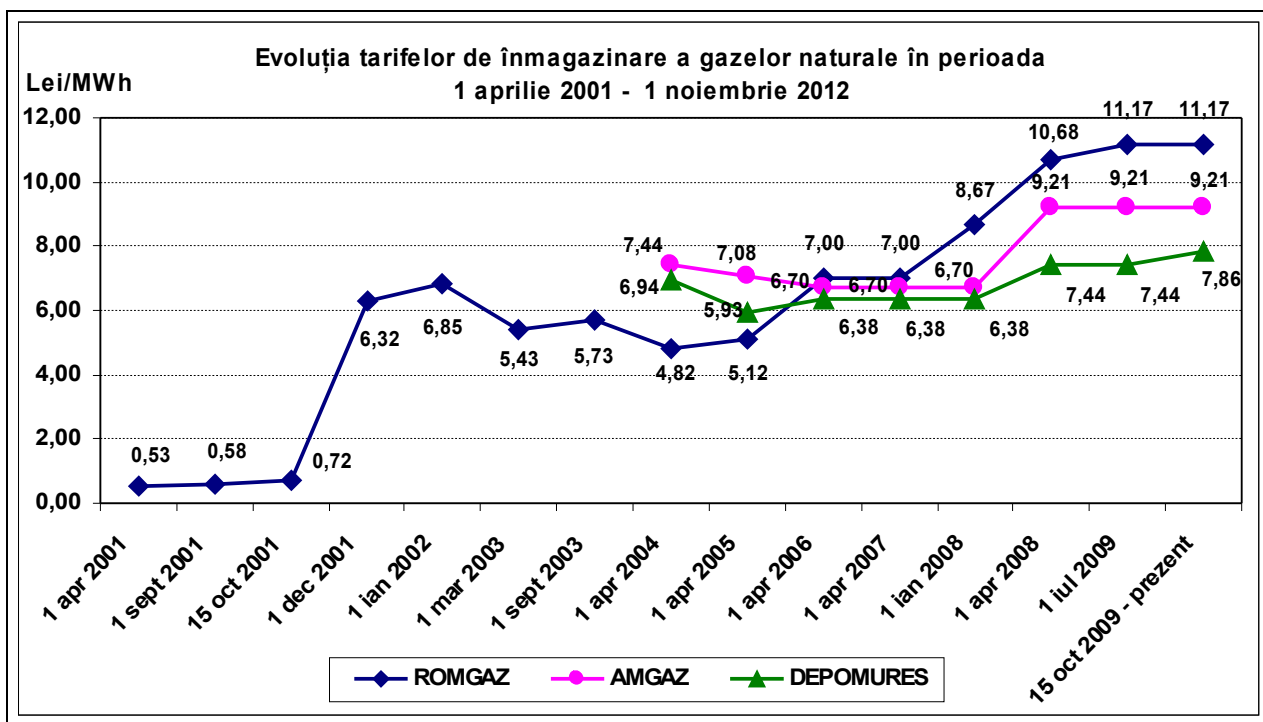
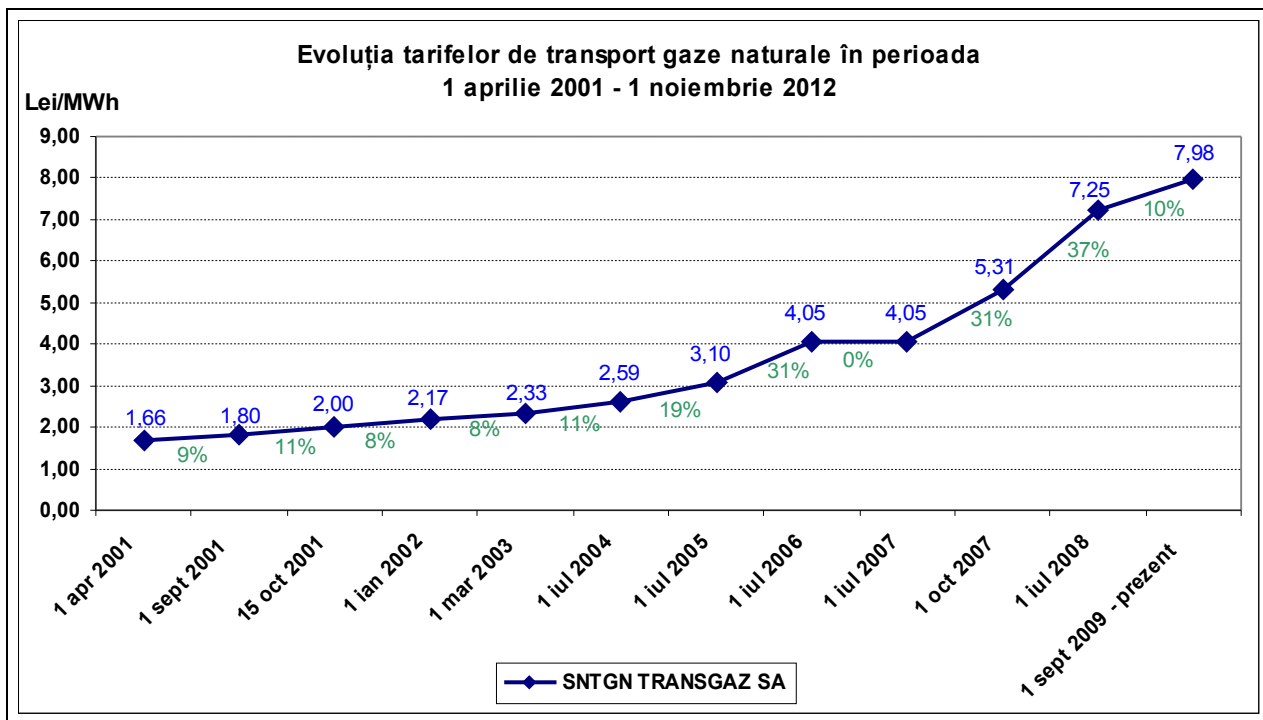
În această perioadă de timp se practică tarifele de înmagazinare subterană stabilite și aprobate prin ordinele președintelui ANRE nr. 63/2009 pentru SNGN ROMGAZ SA Mediaș și nr. 81/2009 pentru SC DEPOMUREȘ SA Târgu Mureș, a căror valabilitate a fost prelungită până în data de 31 decembrie 2012 prin ordine succesive ale președintelui ANRE.

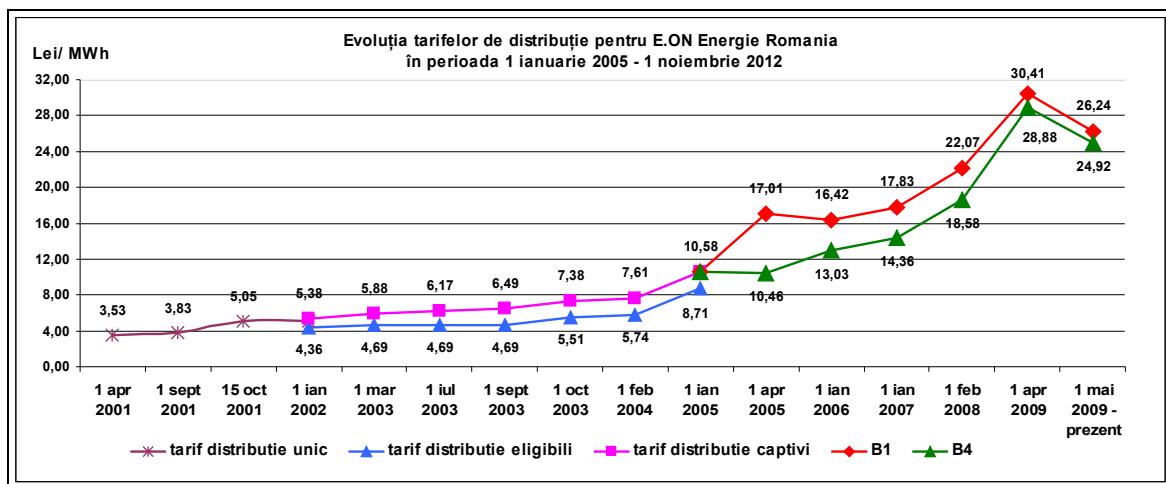
Totodată, potrivit Ordinului ANRE nr. 22/2010 începând cu luna aprilie 2013 ar trebui să intre în vigoare tarifele aferente de activității de înmagazinare subterană ce urmează a fi desfășurată de operatorii licențiați SNGN ROMGAZ SA Mediaș prin sucursala Ploiești și de SC DEPOMUREȘ SA Târgu Mureș în al doilea an de reglementare aprilie 2013 – martie 2014.

În noua Metodologie pentru aprobarea prețurilor și stabilirea tarifelor reglementate în sectorul gazelor naturale, publicată în 25 mai 2012, a fost introdusă **noțiunea de venit amânat**, care reprezintă diferența dintre valoarea venitului pe care un titular de licență este îndreptățit să îl realizeze anual pentru desfășurarea unei activități reglementate într-o manieră prudentă și valoarea venitului realizat prin aplicarea tarifelor și prețurilor aprobate pe parcursul perioadei de reglementare, perioada și modalitatea de recuperare a acestora urmând a fi agreate cu fiecare titular de licență în parte.

De asemenea, se consideră venit amânat și valoarea rezultată ca diferență dintre costurile de achiziție determinate pe baza sumei fixe unitare estimate de ANRE pentru acoperirea costurilor legate de achiziția gazelor naturale, inclusiv serviciile aferente, destinate revânzării în cadrul activității de furnizare reglementată și costurile cu achiziția gazelor efectiv realizate și recunoscute operatorului care realizează furnizarea reglementată, pentru anul respectiv.

Graficele de mai jos reflectă evoluția în timp a tarifelor de transport, înmagazinare subterană și distribuție a gazelor naturale, începând cu 1 ianuarie 2005 și până în prezent.

Prețurile finale reglementate și tarifele în vigoare, practicate de către operatorii licențiați în sectorul gazelor naturale, sunt următoarele:

1. Pentru activitatea de transport gaze naturale

- componenta fixă pentru rezervarea capacității pentru servicii ferme – 0,22 lei pentru fiecare MWh și oră de rezervare;
- componenta fixă pentru rezervarea capacității pentru servicii întreruptibile – 0,17 lei pentru fiecare MWh și oră de rezervare;
- componenta volumetrică pentru fiecare MWh transportat – 7,50 lei.

2. Pentru activitatea de înmagazinare subterană

Componenta de tarif	U.M.	Societatea Națională de Gaze Naturale Romgaz S.A. Mediaș	Societatea Comercială "Depomureș" - S.A. Târgu Mureș
Componentă fixă pentru rezervarea capacității	Lei / MWh / ciclu complet de înmagazinare	5,65	5,24
Componenta volumetrică pentru injecția gazelor naturale	Lei / MWh	2,76	1,56
Componenta volumetrică pentru extracția gazelor naturale	Lei / MWh	2,76	1,06

3. Pentru activitatea de distribuție gaze naturale

- tarifele reglementate pentru activitatea de distribuție a gazelor naturale realizată de S.C. DISTRIGAZ SUD REȚELE - S.R.L.

Categoria de consumatori	Lei/ MWh
B. Consumatori finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	25,03
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	24,99
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	23,35
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	22,30
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	20,79
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	19,59

- tarifele reglementate pentru activitatea de distribuție a gazelor naturale realizată de S.C. E.ON GAZ DISTRIBUȚIE - S.A.

Categoria de consumatori	Lei/ MWh
B. Consumatori finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	26,24
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	26,08
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	25,94
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	24,92
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	24,41
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	23,65

4. Pentru activitatea de furnizare reglementată:

1) prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMANIA S.A. **pentru consumatorii casnici** și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației

Categoria de consumatori	Lei/ MWh
A. Consumatori finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	79,87
A.2 Consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	78,82
A.3 Consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	78,36
A.4 Consum anual între 116.277,80 MWh și 1.162.777,87 MWh	0,00
A.5 Consum anual peste 1.162.777,87 MWh	0,00
B. Consumatori finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	101,48
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	101,31
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	99,33
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	98,28
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	96,80
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	95,39

2) Prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. GDF SUEZ ENERGY ROMANIA S.A. **pentru consumatorii noncasnici** de gaze naturale, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației

Categoria de consumatori	Lei/ MWh
A. Consumatori finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	110,64
A.2 Consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	109,59
A.3 Consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	109,13
A.4 Consum anual între 116.277,80 MWh și 1.162.777,87 MWh	0,00
A.5 Consum anual peste 1.162.777,87 MWh	0,00
B. Consumatori finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	132,25
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	132,08
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	130,10
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	129,05
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	127,57
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	126,16

3) Prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. E.ON ENERGIE ROMANIA S.A. **pentru consumatorii casnici** și producătorii de energie termică, numai pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice destinată consumului populației

Categoria de consumatori	Lei/ MWh
A. Consumatori finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	79,18
A.2 Consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	78,96
A.3 Consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	78,78
A.4 Consum anual între 116.277,80 MWh și 1.162.777,87 MWh	0,00
A.5 Consum anual peste 1.162.777,87 MWh	0,00
B. Consumatori finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	101,20
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	98,24
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	97,64
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	97,11
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	96,42
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	94,83

4) Prețurile finale reglementate pentru furnizarea gazelor naturale în regim reglementat realizată de S.C. E.ON ENERGIE ROMANIA S.A. **pentru consumatorii noncasnici** de gaze naturale, cu excepția producătorilor de energie termică, pentru cantitatea de gaze naturale utilizată la producerea de energie termică în centralele de cogenerare și în centralele termice care este destinată consumului populației

Categoria de consumatori	Lei/ MWh
A. Consumatori finali conectați direct la sistemul de transport	
A.1 Consum anual până la 1.162,78 MWh	109,95

A.2 Consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	109,73
A.3 Consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	109,55
A.4 Consum anual între 116.277,80 MWh și 1.162.777,87 MWh	0,00
A.5 Consum anual peste 1.162.777,87 MWh	0,00
B. Consumatori finali conectați în sistemul de distribuție	
B.1. Cu un consum până la 23,25 MWh	131,97
B.2. Cu un consum anual între 23,26 MWh și 116,28 MWh	129,01
B.3. Cu un consum anual între 116,29 MWh și 1.162,78 MWh	128,41
B.4. Cu un consum anual între 1.162,79 MWh și 11.627,78 MWh	127,88
B.5. Cu un consum anual între 11.627,79 MWh și 116.277,79 MWh	127,19
B.6. Cu un consum anual peste 116.277,79 MWh	125,60

În ceea ce privește **prețurile de furnizare a gazelor naturale în regim reglementat** în anul 2013, acestea vor fi majorate în conformitate cu angajamentele asumate de Guvernul României față de FMI, BM și CE și concretizate în Memorandumul privind calendarul de eliminare a prețurilor reglementate la gazele naturale aprobat în ședința de guvern din luna iunie 2012, respectiv:

- la 01 aprilie 2013 cu circa 5% pentru consumatorii noncasnici,
- la 01 iulie 2013 cu circa 5% pentru consumatorii noncasnici și cu circa 8% pentru consumatorii casnici,
- la 01 octombrie 2013 cu circa 3% pentru consumatorii noncasnici și cu circa 2% pentru consumatorii casnici.

De asemenea, începând cu data de 1 iulie 2013, se vor stabili și aplica tarifele de distribuție aferente primului an din cea de-a treia perioadă de reglementare și va începe recuperarea veniturilor amânate din perioada 2009-2012.